

Εμπύρετη ουδετεροπενία

Αναστασία Αντωνιάδου

Άνδρας ηλικίας 30 ετών εισάγεται στο Νοσοκομείο με αδυναμία, καταβολή, πετέχειες και πανκυτταροπενία [Hct=22%, WBC=1200 (pmn=500), PLT=30,000].

Μετά από ολιγοήμερη νοσηλεία τίθεται η διάγνωση της ΟΜΛ και αποφασίζεται άμεση χορήγηση χημειοθεραπείας.

Τοποθετείται ΚΦΚ τύπου Hickman για τη χορήγηση της ΧΜΘ. Την 5η ημέρα μετά το πέρας της ΧΜΘ ο ασθενής εμφανίζει πυρετικό κύμα 38.3 °C (θερμοκρασία μετώπου), χωρίς εμφανή εστία λοίμωξης. Σε νέα γενική αίματος : Ht=21%, WBC=700 (pmn=80), PLT=10000

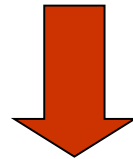
Ο ασθενής εμφανίζει το σύνδρομο της εμπύρετης ουδετεροπενίας;

1. ΝΑΙ

2. ΟΧΙ

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Τί ορίζουμε ως **ουδετεροπενία;**

πολυμορφοπύρηννα $< 500/\text{mm}^3$ ή $< 1000/\text{mm}^3$
με προοπτική μείωσης σε < 500 τις επόμενες
48 ώρες

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Τί ορίζουμε ως **πυρετό;**

1 πυρετικό κύμα $\geq 38.3^{\circ} \text{C}$

ή

πυρετικό κύμα $\geq 38^{\circ} \text{C}$ που παρατείνεται για ≥ 1 ώρα

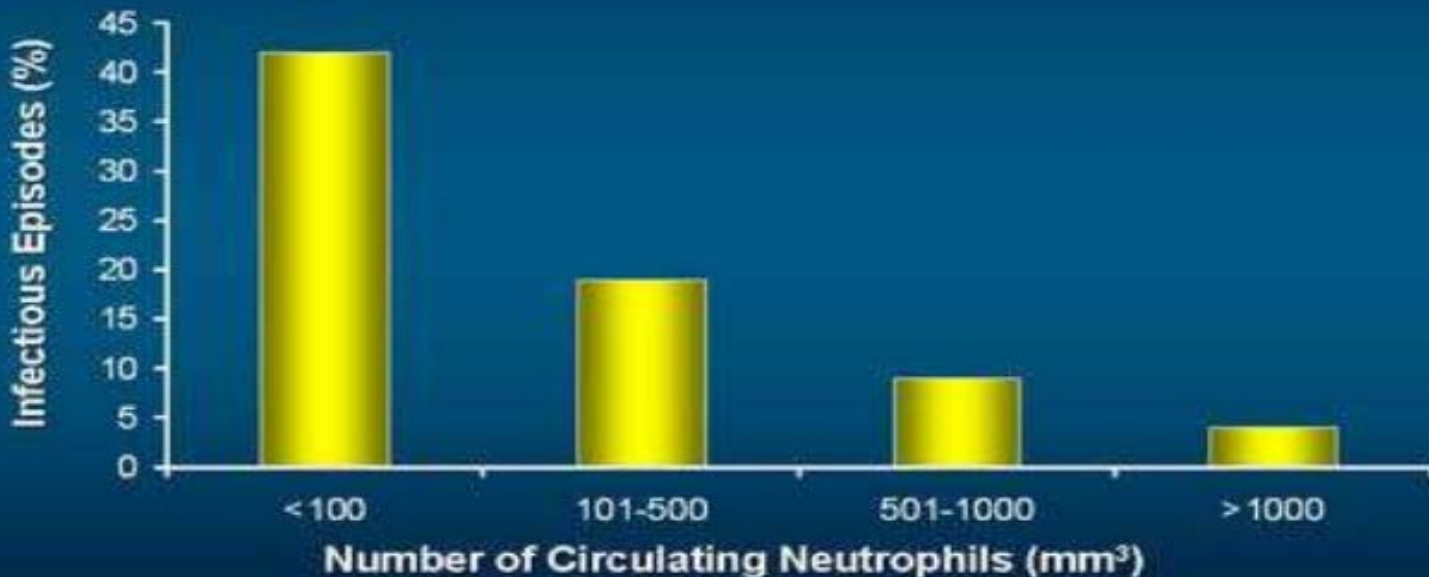
Θερμομέτρηση : από το στόμα, ή αντίστοιχη «κεντρική» θέση (μέτωπο, αυτί). Η θερμοκρασία μετρούμενη από τη μασχάλη είναι μισό βαθμό μικρότερη από την αντίστοιχη του στόματος ($\geq 37.9^{\circ} \text{C}$ το αντίστοιχο ύψος του πυρετικού κύματος)

Απυρεξία = θερμοκρασία $< 38^{\circ} \text{C}$

Εμπύρετη ουδετεροπενία : Γιατί ουδετερόφιλα <math><500/\text{mm}^3</math> στον ορισμό;

Πρώτοι οι Bodey et al (1966) παρατήρησαν ότι ο κίνδυνος λοιμώξεων άρχιζε αυξανόμενος όταν τα πολυμορφοπύρρηνα μειώνονταν <math><1000/\text{mm}^3</math> και ήταν μέγιστος σε επίπεδα <math><100/\text{mm}^3</math>

Episodes of Severe Infection Related to Number of Circulating Neutrophils

Η εμπύρετη ουδετεροπενία είναι ιατρικώς επείγουσα κατάσταση;

1. Πάντα
2. Ποτέ
3. Ναι αν ο ασθενής έχει αιμοδυναμική αστάθεια
4. Ναι αν ο ασθενής έχει <100 πολυμορφοπύρηνα
5. Ναι αν ο ασθενής έχει βαριά βλεννογονίτιδα

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

- 10-50% των ασθενών με συμπαγείς όγκους και χημειοθεραπεία, και >80% των ασθενών με αιματολογικά νοσήματα και χημειοθεραπεία θα αναπτύξουν εμπύρετο σε έδαφος ουδετεροπενίας
- Το σύνδρομο πυρετού και ουδετεροπενίας σε ασθενείς με αιματολογικά νοσήματα ή συμπαγείς όγκους είναι το κυριώτερο αίτιο νοσηρότητας, θνητότητας και νοσηλείας στο νοσοκομείο.
- Παραμένει ιατρικώς επείγουσα κατάσταση (λόγω υψηλής θνητότητας τις πρώτες 48 ώρες) και αντιμετωπίζεται σαν σύνδρομο

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

- Στον ουδετεροπενικό ασθενή υστερεί σημαντικά η ικανότητα φλεγμονώδους αντίδρασης
- Στο 40-60% των περιπτώσεων οι εκδηλώσεις λοίμωξης περιορίζονται σε σύνδρομο εμπυρέτου αγνώστου αιτιολογίας
- Η συχνότητα της πνευμονίας κυμαίνεται από 0.5-10% και είναι η πιο συχνή κλινικά τεκμηριωμένη λοίμωξη. Την συνοδεύει η υψηλότερη θνητότητα
- Οι βακτηριαιμίες καταγράφονται στο 20-30% και αποτελούν τη σαφέστερα τεκμηριούμενη λοίμωξη

Εμπύρετη Ουδετεροπενία : η ικανότητα φλεγμονώδους αντίδρασης υστερεί σημαντικά

πνευμονία : βήχας παραγωγικός 50-60%

πυώδη πτύελα 8%

μη μουσικοί ρόγχοι 59%

φαρυγγίτις : πυώδες εξίδρωμα 22%

ουρολοίμωξη : δυσουρία 33-44%

πυουρία 11%

κυτταρίτις περινέου : κλυδασμός <6%

μηνιγγίτις : χωρίς μηνιγγιτιδικά σημεία, χωρίς
πλειοκυττάρωση στο ENY

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Στον ασθενή με ουδετεροπενία :

- Η ακτινογραφία θώρακος δεν αναμένεται με ευρήματα
- Τα πτύελα καλλιεργούνται χωρίς το κριτήριο της καταλληλότητας (>25 πυοσφαίρια κοπ)
- Η μεγαλύτερη πιθανότητα να απομονώσουμε το παθογόνο υπάρχει αν η λοίμωξη είναι βακτηριαμική

Σε ποιό από τα παρακάτω είναι παθογόνα δεν είναι ευάλωτος ο ασθενής με ουδετεροπενία;

1. Klebsiella pneumoniae
2. S.aureus
3. Aspergillus
4. Fusarium
5. Mycobacterium tuberculosis

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Ποιά παθογόνα συνήθως αναμένονται;

- **Κοινά βακτήρια** (Gram θετικά και αρνητικά) που ανήκουν στην νοσοκομειακή χλωρίδα. Συνήθως είναι αυτά που αποικίζουν τον πεπτικό σωλήνα του ουδετεροπενικού ασθενούς από όπου και η πύλη εισόδου
- **Μύκητες** (υφομύκητες με συνηθέστερο τον ασπέργιλλο). Πύλες εισόδου το αναπνευστικό και το δέρμα (σπανίως το πεπτικό)
- Σπάνια και υπό προϋποθέσεις ιοί (του αναπνευστικού, CMV, HSV)

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Ποιά παθογόνα συνήθως αναμένονται;

Common gram-positive pathogens

Coagulase-negative staphylococci

Staphylococcus aureus, including methicillin-resistant strains

Enterococcus species, including vancomycin-resistant strains

Viridans group streptococci

Streptococcus pneumoniae

Streptococcus pyogenes

Common gram-negative pathogens

Escherichia coli

Klebsiella species

Enterobacter species

Pseudomonas aeruginosa

Citrobacter species

Acinetobacter species

Stenotrophomonas maltophilia

■ Συχνότητα αναλόγως χώρας, κέντρου και συνηθειών

■ Αντοχή ανάλογα με τα τοπικά επιδημιολογικά δεδομένα

Στον ασθενή μας με την εμπύρετη ουδετεροπενία μετά από το σχήμα εφόδου για ΟΜΛ , ο οποίος έχει πολυμορφοπύρηννα 80/κκχ , είναι αιμοδυναμικά σταθερός και χωρίς κλινικά σημεία λοίμωξης, ποιος ο επόμενος χειρισμός;

1. Εκτεταμένος έλεγχος με αξονικές τομογραφίες και αναμονή
2. Ορολογικός έλεγχος και PCR για διάφορα παθογόνα και αναμονή
3. Έναρξη εμπειρικής αγωγής αν ο πυρετός επιμένει για δυο (2) 24ωρα
4. Άμεση έναρξη αντιμικροβιακής αγωγής μέσα στην επόμενη ώρα

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Η έναρξη εμπειρικής αγωγής πρέπει να γίνει μέσα στην πρώτη ώρα από την εκδήλωση του εμπυρέτου, όπως στον σηπτικό ασθενή

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Τροποποιείται η πρόγνωση με την άμεση έναρξη εμπειρικής αντιμικροβιακής αγωγής;

- Σήμερα η θνητότης ασθενών με εμπύρετη ουδετεροπενία και πυρετό αγνώστου αιτιολογίας είναι 5 - 10% (από 70% μέσα στο πρώτο 48ωρο πριν από 30-40 χρόνια όταν δεν ήταν συνιστώμενη πρακτική η άμεση εμπειρική αγωγή)
- Η παρουσία πνευμονίας επιβαρύνει την πρόγνωση και αυξάνει τη θνητότητα στο 30-50%

Στον ασθενή μας με την εμπύρετη ουδετεροπενία ποια εμπειρική αντιμικροβιακή αγωγή θα αρχίζατε άμεσα;

1. Πιπερακιλλίνη/ταζομπακτάμη
2. Μεροπενέμη
3. Συνδυασμός πιπερακιλλίνης/ταζομπακτάμης & αμικασίνης
4. Συνδυασμός κεφταζιντίμης και βανκομυκίνης
5. Συνδυασμός πιπερακιλλίνης/ταζομπακτάμης, αμικασίνης και βανκομυκίνης
6. Σιπροφλοξασίνη και αμικασίνη

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

ΑΜΕΣΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ :

Μετά απο κλινική και παρακλινική εκτίμηση, γίνεται εμπειρική κάλυψη με ευρέος φάσματος αντιμικροβιακά που οπωσδήποτε καλύπτουν την πιθανότητα βακτηραιμίας από Gram αρνητικά(και ιδιαίτερα απο *P. aeruginosa*) και από στρεπτοκόκκους του στόματος

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Θνητότης βακτηριαμιών αναλόγως παθογόνου :

P. aeruginosa	38%
E. coli	34%
Klebsiella sp	31%
Stenotr. Maltophilia	25%
τοξικά στελέχη Streptococci	11%
Gram θετικά γενικά	<2%

Ann Oncol 1991, CID 1992

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Θεραπευτικές επιλογές εμπειρικής αντιμικροβιακής αγωγής

Συνδυασμός

Αντιψευδομοναδική β-λακτάμη* ± αμινογλυκοσίδη**

Μονοθεραπεία :

Καρβαπενέμες(πλην
εραταπενέμης),πιπερακιλλίνη/ταζομπακτάμη
κεφεπίμη,κεφταζιντίμη (οι κεφαλοσπορίνες αν δεν
επικρατούν ESBL)

*Πιπερακιλλίνη-ταζομπακτάμη, κεφταζιντίμη, κεφεπίμη,
ιμιπενέμη, μεροπενέμη

**Αμινογλυκοσίδη : αμικασίνη, γενταμικίνη

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Θεραπευτικές επιλογές εμπειρικής αντιμικροβιακής αγωγής

- Στην ελληνική πραγματικότητα σήμερα οι αντιψευδομοναδικές β-λακτάμες που συνιστώνται είναι η πιπερακιλλίνη[ταζομπακτάμη και η μεροπενέμη
- Η αμινογλυκοσίδη χορηγείται για επέκταση του φάσματος μετά από εκτίμηση του κινδύνου. Στα ελληνικά νοσοκομεία σήμερα ίσως προτιμητέα η γενταμικίνη (δραστική στα παθογόνα που παράγουν καρβαπενεμάσες). Χορηγείται σε εφάπαξ ημερήσια δοσολογία και για 3-5 ημέρες

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Χρήση κινολονών στο αρχικό εμπειρικό σχήμα (σιπροφλοξασίνη);

Δεν συνιστάται λόγω της ευρείας χρήσης σαν προφύλαξη και της υψηλής αντοχής στην κοινότητα και το Νοσοκομείο

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Αντιμικροβιακή εμπειρική αγωγή στην εποχή των πολυανθεκτικών gram αρνητικών;

Συνιστάται η τροποποίηση του αρχικού σχήματος με προσθήκη κολιστίνης ή τιγκεκυκλίνης αν υπάρχουν παράγοντες που θέτουν την υποψία παρουσίας παθογόνου που παράγει καρβαπενεμάσες :

- γνωστός αποικισμός,
- προηγούμενη λοίμωξη ή ενδημικότητα του παθογόνου στο νοσοκομείο) ή
- ανάπτυξη λοίμωξης με προηγηθείσα χορήγηση ή κατά τη χορήγηση καρβαπενέμης

Ποιές οι ενδείξεις προσθήκης αγωγής για Gram θετικά στην εμπειρική αντιμικροβιακή αγωγή του ασθενούς με εμπύρετη ουδετεροπενία;

1. Αιμοδυναμική αστάθεια
2. Ουδετεροπενική κολίτις
3. Πολλαπλά έλκη στόματος
4. Αποικισμός από ανθεκτικό εντερόκοκκο
5. Όλα τα ανωτέρω
6. Πάντοτε

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

Προσθήκη καλύψεως έναντι Gram θετικών στο αρχικό εμπειρικό σχήμα;

Αντιβιοτικά έναντι Gram θετικών χορηγούνται σαν τροποποίηση του αρχικού σχήματος και μόνο μετά από σχετική ένδειξη.

Η συνολική ανταπόκριση και η θνητότης δεν επηρεάζονται αν η προσθήκη γίνει με την απομόνωση του παθογόνου

CID 2011

Clin Infect Dis 2005; 40: (Suppl 4): S246-252

JAC 2005;55: 436-44

Clin Infect Dis. 2003; 37: 382-9

Εμπύρετη Ουδετεροπενία: ενδείξεις προσθήκης αγωγής για Gram θετικά

- Αιμοδυναμική αστάθεια ή άλλο κριτήριο σοβαρής σήψης
- Ενημέρωση από το μικροβιολογικό εργαστήριο για gram θετικό στο αίμα
- Κλινική υποψία λοίμωξης κεντρικού φλεβικού καθετήρα
- Λοίμωξη δέρματος ή μαλακών μορίων
- Γνωστός αποικισμός από MRSA, VRE, ή ανθεκτικό πνευμονιόκοκκο (ιδιαίτερα αν ο ασθενής έχει υποστεί μεταμόσχευση μυελού)
- Βαριά βλεννογονίτις αν έχουν χορηγηθεί κινολόνες σαν προφύλαξη
- Χρήση της κεφταζιντίμης ή της αζτρεονάμης στην αρχική εμπειρική αντιμικροβιακή αγωγή

Εμπύρετη Ουδετεροπενία: σημαντική η προσπάθεια αιτιολογικής διάγνωσης παράλληλα με την εμπειρική αντιμετώπιση

**Διαστρωμάτωση
κινδύνου**

**Κλινικοεργαστηριακή
εκτίμηση**

- ✓ Σχολαστική και καθημερινή κλινική εξέταση
- ✓ Αιματολογικός έλεγχος (παρ'ημέρα)
- ✓ Βιοχημικός έλεγχος
- ✓ Αιμοκαλλιέργειες (οπωσδήποτε 2 λήψεις αρχικά)
- ✓ Ακτινογραφία θώρακος (αρχικά και επί επιμονής του πυρετού)
- ✓ Καλλιέργειες, BAL, βιοψίες όταν υπάρχουν ενδείξεις και δυνατότητες
- ✓ Αξονική τομογραφία θώρακος και παραρρινίων επι επιμονής του πυρετού υπό αγωγή

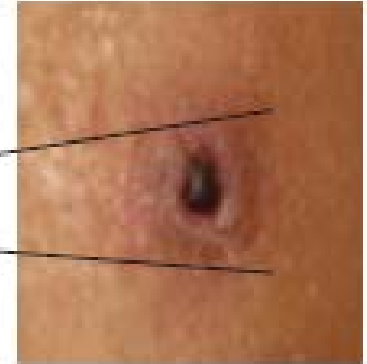
ουλοστοματίτις

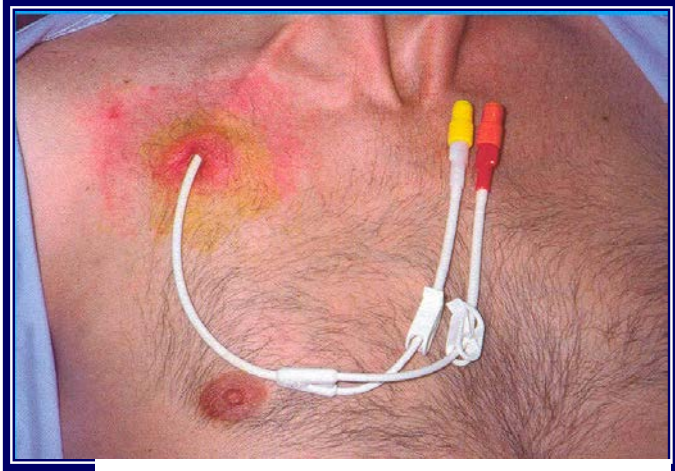
Γαγγραινώδες
έκθυμα
Μικροβιαίμια από *P.
aeruginosa* (2%)

Λεπτομερής φυσική
εξέταση καθημερινά
Δέρμα και μαλακά μόρια,
περίνεο

Εμπύρετη Ουδετεροπενία

■ Αιμοκ/ες κεντρικά και περιφερικά. Αν δεν υπάρχει δυνατότητα περιφερικά, αιμοκαλλιέργεια από ≥ 2 αυλούς του ΚΦΚ

Fig. 4 Tunnel infection: erythema and tenderness extending along tunnel.

■ Αν υπάρχει εξίδρωμα στο σημείο εισόδου λαμβάνω καλλιέργεια γιατί στους ογκολογικούς ασθενείς συσχετίζεται με το αίτιο της βακτηριαιμίας

Στον ασθενή χορηγείται πιπερακιλλίνη/ταζομπακτάμη και βανκομυκίνη. Την 3η ημέρα στις καλλιέργειες αίματος απομονώνεται *Klebsiella pneumoniae* ευαίσθητη σε όλα εκτός αμπικιλίνης. Ο ασθενής είναι απύρετος χωρίς στοιχεία λοίμωξης (ούτε από τον ΚΦΚ). Ποιές οι ενέργειές σας;

1. Διακοπή βανκομυκίνης
2. Διακοπή βανκομυκίνης και προσθήκη αμικασίνης
3. Αφαίρεση του Hickmann
4. Διακοπή βανκομυκίνης και αποκλιμάκωση σε κεφουροξίμη
5. Δεν θα κάνω καμμία αλλαγή

Πορεία νόσου : Σενάριο 1

Στον ασθενή διακόπτεται η βανκομυκίνη και μένει σε μονοθεραπεία με πιπερακιλλίνη/ταζομπακτάμη. Την 5^η ημέρα θεραπείας είναι απύρετος, χωρίς κλινικά σημεία λοίμωξης. Τα πολυμορφοπύρρηνα του εξακολουθούν $<100/\kappa\kappa\chi$.

Πότε θα διακοπεί η πιπερακιλλίνη/ταζομπακτάμη;

1. Μετά από 14 ημέρες συνολικής αγωγής
2. Μετά από 5 ημέρες απυρεξίας
3. Όταν τα πολυμορφοπύρρηνα είναι $>100/\kappa\kappa\chi$
4. Όταν τα πολυμορφοπύρρηνα είναι $>500/\kappa\kappa\chi$
5. Όταν τα πολυμορφοπύρρηνα είναι $>500/\kappa\kappa\chi$ και έχουν ολοκληρωθεί 14 ημέρες αγωγής
6. Όταν αφαιρεθεί ο ΚΦΚ

Εμπύρετη ουδετεροπενία : διάρκεια αγωγής στον ασθενή που ανταποκρίθηκε

- Η διάρκεια της αγωγής καθορίζεται από το είδος της λοίμωξης αν είναι τεκμηριωμένη (π.χ. 10 μέρες για την βακτηριαιμία) και την ανάκαμψη των ουδετεροφίλων (απαιτείται άνοδος των ουδετεροφίλων >500 κκχ για να διακοπεί η αγωγή)
- Αν πρόκειται για πυρετό αγνώστου αιτιολογίας η αγωγή συνεχίζεται μέχρι την ανάκαμψη των ουδετεροφίλων
- Στην περίπτωση βακτηριαιμίας πρέπει να τεκμηριωθεί και η αποστείρωση των αιμοκαλλιεργείων (μετά από 72 ώρες κατάλληλης αγωγής)

Πορεία νόσου : Σενάριο 2

Ο ασθενής τίθεται σε μονοθεραπεία με πιπερακιλλίνη/ταζομπακτάμη. Την 5η ημέρα από την έναρξη του επεισοδίου συνεχίζει να πυρέσσει μέχρι 38°C. Παραμένει σταθερά πανκυτταροπενικός (πολυμορφοπύρηνα=80κκχ) και οι αιμοκαλλιέργειες είναι αρνητικές. Παραπονείται επίσης για ήπιο άλγος παρά τον έσω κανθό του δεξιού οφθαλμού & δακρύρροια.

Κλινικά ο ασθενής παρουσιάζει ήπια βλεννογονίτιδα στόματος, χωρίς εσχάρεις, ενώ υπάρχει ήπιο οίδημα παρειάς σύστοιχα με το άλγος και ελαφρά ερυθρότητα. Ρινικές κοιλότητες επισκοπικά με θρόμβους αίματος. Ζητείται ΩΡΛ εξέταση.

Ποιές οι περαιτέρω ενέργειές σας;

1. CT θώρακος
2. CT παραρρινίων
3. Μέτρηση galactomannan ορού
4. Αλλαγή πιπερακιλλίνης-ταζομπακτάμης σε μεροπενέμη
5. Προσθήκη βανκομυκίνης
6. Έναρξη αντιμυκητιακής αγωγής για υφομύκητες
7. Όλα τα ανωτέρω

Εμπύρετη ουδετεροπενία: Ενδείξεις προσθήκης εμπειρικής αντιμυκητικής αγωγής

pmn <500/ mm³ για >7 ημέρες

και

**Πυρετός που επιμένει ή υποτροπιάζει >4 – 7 ημέρες
αντιμικροβιακής αγωγής**

Κλινικές ενδείξεις :

- Ευαισθησία παραρρινίων + οίδημα προσώπου
- Ελκωτικές βλάβες με μαύρη εσχάρα στη μύτη ή το στοματοφάρυγγα
- Πνευμονικά διηθήματα που επιμένουν ή εμφανίζονται υπό αντιμικροβιακή αγωγή
- Βαρύς αποικισμός βλεννογόνων με *Candida* ή *Aspergillus*

Εμπύρετη Ουδετεροπενία και συστηματικές μυκητιάσεις (γενικά σπάνιες)

«Συχνά» αίτια:

Aspergillus

Zygomycetes

5% ασθενών με εμπύρετη ουδετεροπενία

15% των ασθενών με BMT

«Λιγότερο συχνά»:

Fusarium (θετικές αιμοκαλλιέργειες)

Trichosporon beigeli

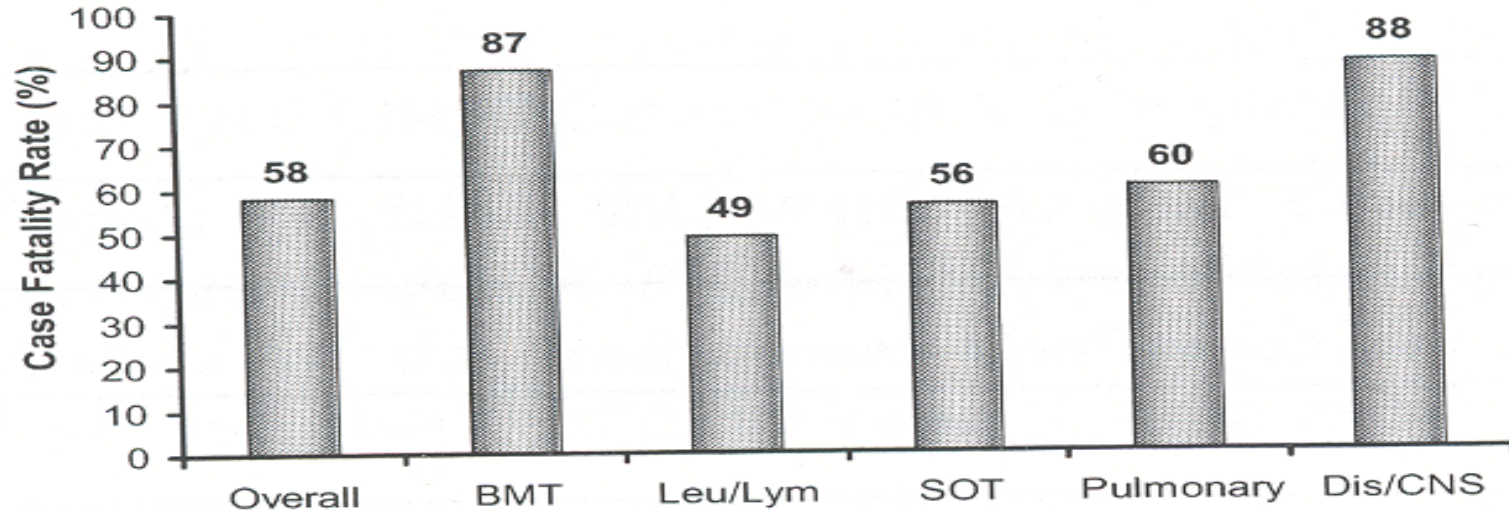
Pseudallescheria boydii/ *Scedosporium apiospermum*

Candida (μόνον αιματογενώς)

Γιατί εμπειρική αντιμυκητική αγωγή;

Οι συστηματικές μυκητιάσεις είναι σημαντικό αίτιο νοσηρότητας και θνητότητας (50-100%) στους ουδετεροπενικούς ασθενείς

Mortality for Invasive Aspergillosis: Review of 1941 Patients From 50 Studies

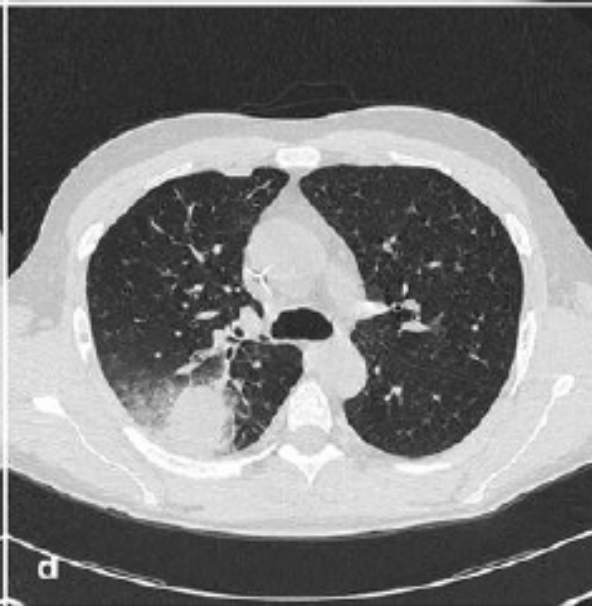
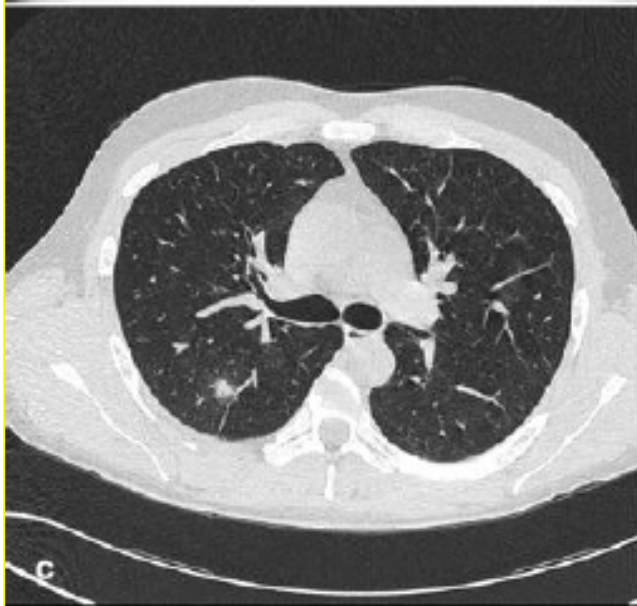

Adapted from Lin et al. *Clin Infect Dis.* 2001;32:358-366.

Οι θεράποντες ιατροί δεν έχουν στη διάθεσή τους άμεσα ούτε αξονική τομογραφία (θα γίνει σε 2-3 μέρες), ούτε μέτρηση γαλακτομαννάνης. Αποφασίζουν να χορηγήσουν εμπειρική αντιμυκητιακή αγωγή, ενώ αναμένεται η ΩΡΛ εξέταση. Τι θα συστήνατε;

1. Λιποσωματική αμφοτερικίνη Β
2. Κασποφουγκίνη
3. Βορικοναζόλη
4. Μικαφουγκίνη
5. Κασποφουγκίνη και βορικοναζόλη

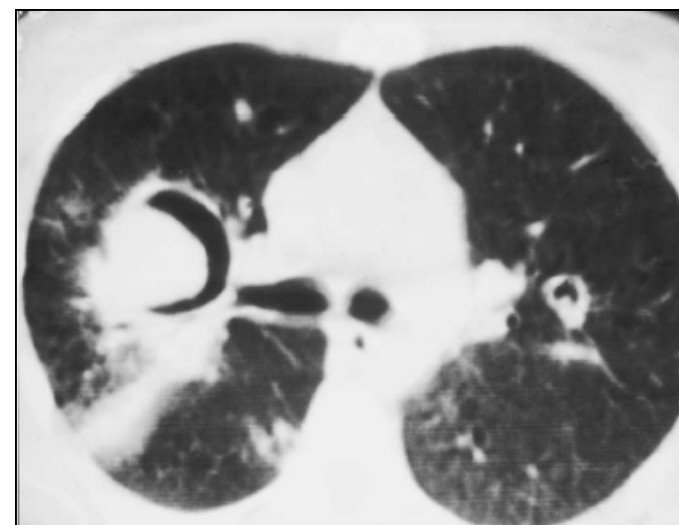
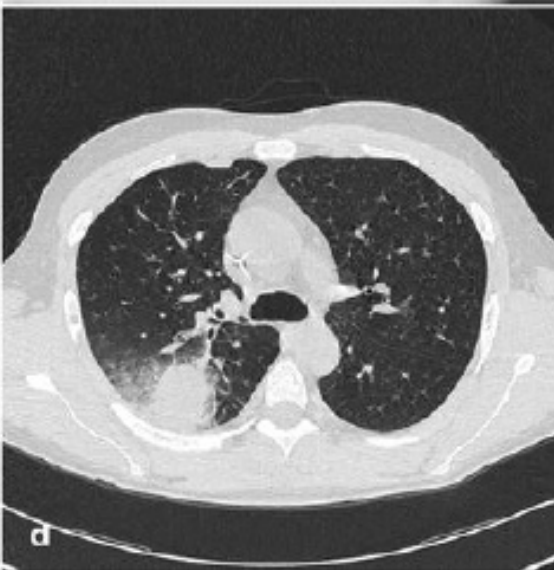
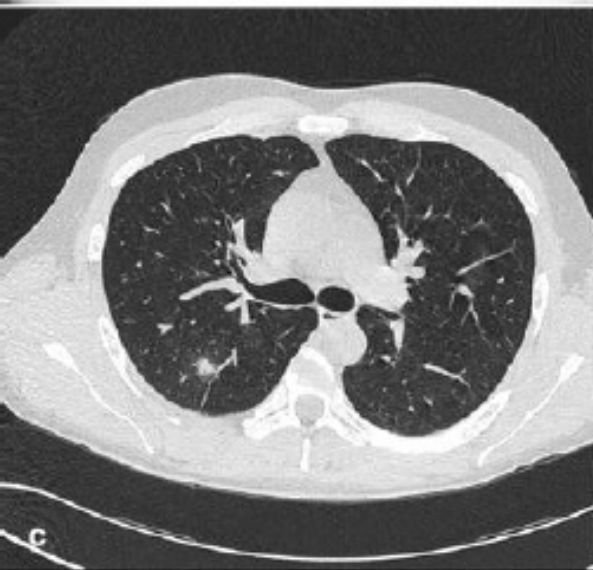
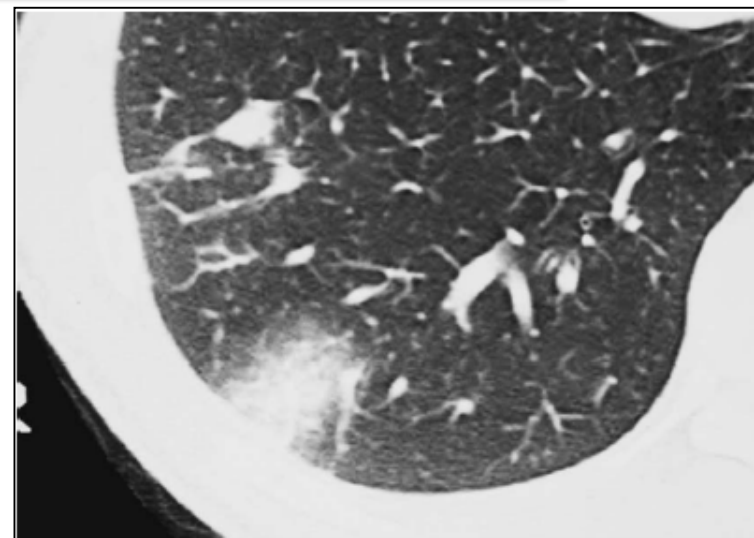
Παρόλο που στην
Ro θώρακος δεν
ήταν εμφανής, η
αξονική
τομογραφία στον
ασθενή μας
αποκαλύπτει
οζώδη σκίαση με
περιβάλλουσα
περιοχή θαμβής
υάλου («άλω»)

Ο δείκτης
γαλακτομαννάνης
είναι χαμηλός (0.5)

Εμπύρετη ουδετεροπενία και διαγνωστική προσέγγιση : η αξία της HRCT θώρακος

- Η HRCT θώρακος συμβάλλει στον χαρακτηρισμό της παρεγχυματικής νόσου αλλά δεν κάνει ειδική διάγνωση για το παθογόνο.
- Είναι εξαιρετικά βοηθητική στον ασθενή με ουδετεροπενία και επιμένον εμπύρετο υπό αντιμικροβιακά μετά τις πρώτες 72 ώρες για την ανάδειξη διηθημάτων και ειδικά πιθανής πνευμονικής μυκητίασης. χεί ευαισθησία 87-88%, ειδικότητα 57-67% αλλά σημαντικότερη είναι η αρνητική της προγνωστική αξία (88-97%)
- Η αρνητική HRCT θώρακος μετά το 10ήμερο χρειάζεται επανάληψη για να διατηρεί την προγνωστική της αξία

Εμπύρετη ουδετεροπενία και διαγνωστική προσέγγιση : η αξία της HRCT

Εμπύρετη ουδετεροπενία και μέτρηση γαλακτομαννάνης

**Reported sensitivity and specificity range in patients with
hematologic malignancies**

Sensitivity 50%-92.6%

Specificity 94%-99.6%

**Reported positive and negative predictive value in
patients with proven IA**

PPV : 85% - 93%

NPV : 95% - 98.7%

J Clin Oncol 2002;20:1898-906
Blood 2001;97: 1604-10

Cancer 2001;91:311-8
J Clin Microbiol 2003; 41:2184-6
J Clin Microbiol 1999;37:3223-8

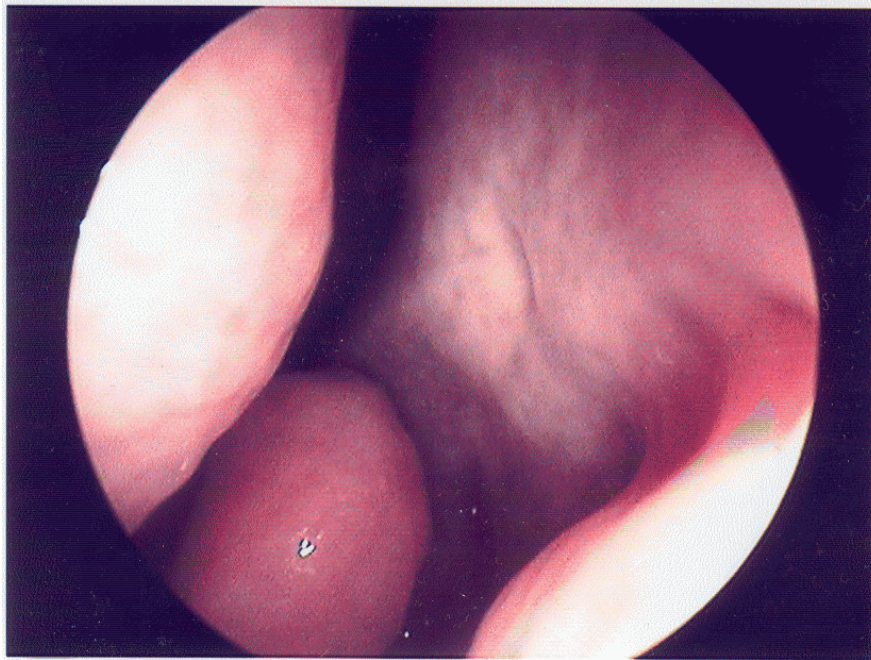
Παράγοντες που οδηγούν σε ψευδώς θετική τιμή γαλακτομαννάνης

- Θεραπεία με αμοξυκιλλίνη/κλαβουλανικό ή πιπερακιλλίνη/ταζομπακτάμη
- Οι πρώτες 15-30 ημέρες μετά από BMT (GVHD)
- Οι πρώτες 7 ημέρες μετά από μεταμόσχευση πνεύμονα
- Νεογνά (λόγω σημαντικού αποικισμού του εντέρου με bifidobacterium)
- Ορισμένες τροφές (π.χ.δημητριακά, ρύζι)
- Άλλοι (επιμόλυνση από ίνες βαμβακιού, αιμοκάθαρση, λοίμωξη από Penicillium ή Paecilomyces)

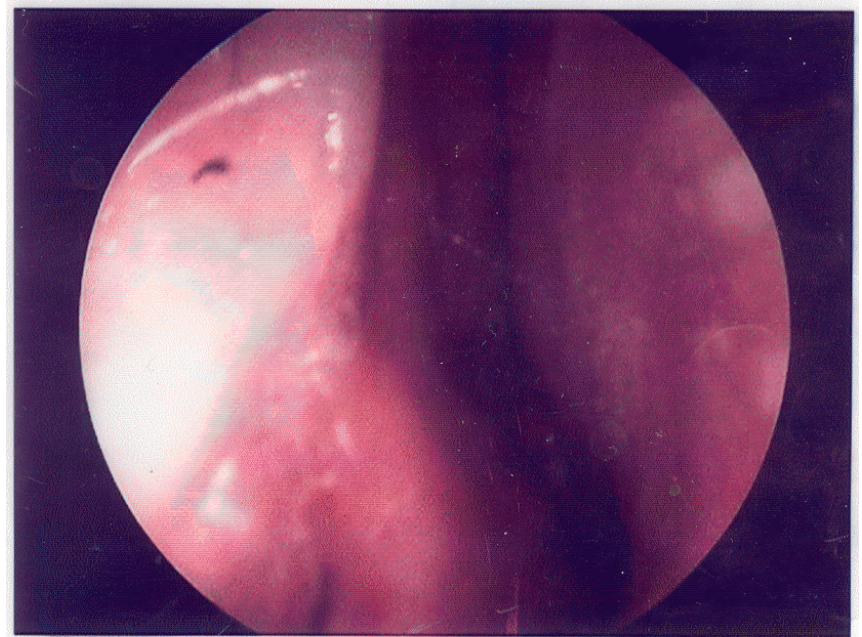
Σημαντικότερος παράγοντας ψευδώς αρνητικών αποτελεσμάτων είναι η χορήγηση αντιμυκητιακής αγωγής δραστικής έναντι του ασπεργίλλου

Στον ασθενή χορηγείται λιποσωματική αμφοτερικίνη Β (5mg/Kg). Η ΩΡΛ εξέταση αποκαλύπτει περιοχή ωχρού βλεννογόνου με αρχόμενη νέκρωση στην ρινική κόγχη. Λαμβάνονται ξέσματα για άμεση εξέταση και ιστολογική

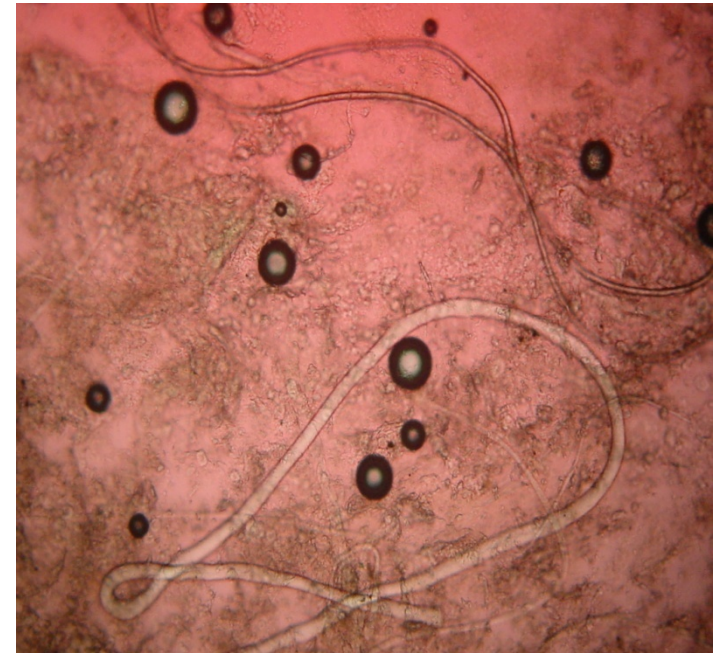
ATTIKON HOSPITAL OF ATHENS - F.N.I. DEPT.

ATTIKON HOSPITAL OF ATHENS - F.N.I. DEPT.

Άμεση εξέταση ξεσμάτων-βιοψίας ρινικού βλεννογόνου με KOH

Στον ασθενή αυξήθηκε η δόση της λιποσωμιακής Αμφοτερικίνη Β (7-10 mg/kg) για πιθανή μουκορμύκωση η οποία επιβεβαιώθηκε και ιστολογικά. Η CT θώρακος ήταν αρνητική και η CT παραρρινίων παρουσίαζε οίδημα, χωρίς προσβολή των οστών ή του κόγχου. Δεν έγινε χειρουργικός καθαρισμός λόγω σοβαρής θρομβοπενίας.

Ο ασθενής παρέμεινε απύρετος από την 8η ημέρα με αιμοκαλλιέργειες στείρες. Το galactomannan ήταν και παρέμεινε χαμηλό (index<0.5) σε διαδοχικές μετρήσεις. Στον ασθενή προστέθηκε ποσακοναζόλη

Πότε θα διακοπεί η αντιμυκητιακή αγωγή;

1. Με την συμπλήρωση 1 μηνός θεραπείας
2. Όταν τα πολυμορφοπύρρηνα αποκατασταθούν σε επίπεδο $>500\text{κκχ}$
3. Όταν αποκατασταθεί κλινικά η βλάβη του ρινικού βλεννογόνου
4. Μετά από 3 μήνες αγωγής
5. Θα την λαμβάνει εφόρου ζωής

Ποιά η διάρκεια της αντιμυκητιακής αγωγής;

- Η συστηματική μυκητίαση από υφομύκητες θεραπεύεται για 6-12 εβδομάδες εφόσον έχουν υποχωρήσει τα σημεία της λοίμωξης και ο ασθενής δεν παραμένει σε ανοσοκαταστολή
- Επί ανοσοκαταστολής η αγωγή συνεχίζεται ή χορηγείται εκ νέου αν ο ασθενής επανεισέρχεται σε φάση ανοσοκαταστολής και η θεραπεία είχε διακοπεί (π.χ. αν λαμβάνει εκ νέου χημειοθεραπεία και αναμένεται να γίνει ουδετεροπενικός)

Πορεία νόσου =Σενάριο 3

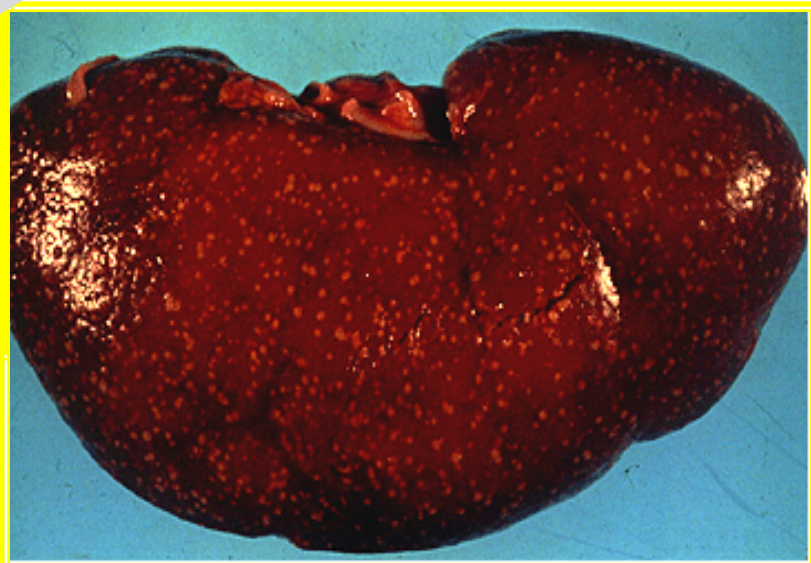
Ουδετεροπενικός ασθενής μας απυρετεί μετά από το αρχικό εμπύρετο επεισόδιο με πιπ/ταζο, το οποίο συνεχίζει για 15 ημέρες και τα πολυμορφοπύρρηνα του είναι σε άνοδο. Την 17^η ημέρα και ενώ για πρώτη φορά έχει 500 πολυμορφοπύρρηνα, εμφανίζει πυρετικό κύμα 38.4, χωρίς εστία λοίμωξης. Ο πυρετός συνεχίζει τις επόμενες μέρες με πολυμορφοπύρρηνα >500, αρνητική ακτινογραφία θώρακος και αιμοκαλλιέργειες και παρόλο που η αγωγή του άλλαξε σε μεροπενέμη και γενταμικίνη

Ποιες οι ενέργειές σας;

1. Διακοπή όλων των αντιβιοτικών
2. Αξονική τομογραφία θώρακος και άνω κοιλίας
3. Εμπειρική έναρξη αντιμυκητικής αγωγής
4. Χορήγηση κορτικοειδών

Πυρετός που επιμένει ή υποτροπιάζει στη φάση ανάκαμψης των ουδετεροφίλων, θέτει την υποψία ηπατοσπληνικής καντιτίασης

Ηπατοσπληνική ή Χρονία διάσπαρτη καντιτίαση: ουδετεροπενικοί ασθενείς με αιματολογική κακοήθεια σε φάση ανάκαμψης των ουδετεροφίλων. Πυρετός που επιμένει, αυξημένη αλκαλική φωσφατάση, βλάβες ήπατος σπληνός. Αρνητικές αιμοκαλλιέργειες, 30% απομόνωση του παθογόνου από βιοψία βλάβης. *C. albicans*, *C. tropicalis*. Μακροχρόνια αγωγή για 6 τουλάχιστον μήνες και όσο διαρκεί η ανοσοκαταστολή

Στον απύρετο ουδετεροπενικό ασθενή ποια από τα ακόλουθα περιλαμβάνονται στη στρατηγική πρόληψης των λοιμώξεων;

1. Μέτρα επαφής
2. Ουδετεροπενική δίαιτα
3. Προφυλακτική χορήγηση λεβοφλοξασίνης
4. Προφυλακτική χορήγηση ποσακοναζόλης
5. Προφυλακτική χορήγηση βορικοναζόλης
6. Όλα τα ανωτέρω

Ο ουδετεροπενικός ασθενής

- ❑ ΟΧΙ επισκεπτήριο
- ❑ ΟΧΙ λουλούδια και γλάστρες
- ❑ ΟΧΙ υπόθετα, ταμπουρς, δακτυλική εξέταση
- ❑ ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΑΙΤΑ (αμφισβητείται)

✓ **ΑΥΣΤΗΡΗ ΤΗΡΗΣΗ
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΧΕΡΙΩΝ**

Ο ουδετεροπενικός ασθενής

- Καθημερινή επισκόπηση δέρματος σε όλες τις θέσεις και καθημερινό μπάνιο. υγιεινή περινέου μετά την κένωση
- Καλή στοματική υγιεινή (πλύσεις, μαλακό βούρτσισμα)
- Περιποίηση ΚΦΚ (όχι νερό)
- Ανοσοποίηση **προσωπικού**
- Όχι εμβόλια με ζώντες εξασθενημένους μικροοργανισμούς